

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Bitva u Stalingradu ve filmové tvorbě

Autor práce: Jaromír Tomek, Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Elena Anatolievna Vasilyeva, CSc.

Jaromír Tomek si za cíl své bakalářské práce vytkl představit bitvu u Stalingradu z hlediska historického, literárního a filmového, provést analýzu několika hraných filmů věnovaných této bitvě, porovnat přístupy několika režisérů, ruských i neruských.

Práce svým rozsahem přesahuje obvyklou délku požadovanou u tohoto typu prací, jen 1. kapitola, věnovaná historii bitvy u Stalingradu, má rozsah téměř třicet stran textu. Tato kapitola vychází především z klasické knihy A. Beevora Stalingrad: osudné obklíčení. Dvě podkapitoly zpracovávají obraz bitvy v memoárech G. K. Žukova a E. von Mansteina a předjímají tak následující, druhou kapitolu, nazvanou Bitva u Stalingradu v kultuře. V úvodní části této kapitoly se autor zmiňuje o obrazu bitvy v umělecké literatuře, její hlavní část tvoří charakteristika čtyř zvolených filmů a dále pokus o jejich srovnání. Filmy, kterým se autor podrobně věnuje, jsou Stalingrad režiséra Jurije Ozerova z roku 1989, Stalingrad německého režiséra Josepha Vielsmaiera z roku 1993, Nepřítel před branami Jeana Jacquesa Annauda z r. 2011 a Stalingrad Fjodora Bondarčuka z roku 2013.

Vlastní analýza filmů se bohužel omezuje na velmi podrobné převyprávění filmového děje, případně jeho porovnání s historickými fakty. Je patrné, že student je sice pozorným divákem, ale pro analýzu filmového díla není dostatečně metodologicky vybaven. Bude-li se chtít k tématu vrátit v navazujícím magisterském studiu, bylo by nanejvýš vhodné, aby se seznámil s literaturou, která mu umožní psát o filmech z hlediska jejich poetiky, vzít v úvahu specifiku filmového jazyka.

V závěrečném srovnání analyzovaných filmů autor uvádí i divácké a kritické ohlasy na jednotlivé snímky, míru jejich popularity. Divácké ohlasy z filmových databází jsou nesporně zajímavé, je ale škoda, že autor cituje jediného profesionálního kritika (D. Šnejderova a jeho hodnocení Bondarčukova Stalingradu), jinak se omezuje na neurčité formulace typu „je kritizováno“, „je kladně hodnoceno“. Bylo by jistě zajímavé porovnat recenze profesionálních kritiků, a to nejen ruských, ale i českých (o nejnovějším Stalingradu psal nedávno např. renomovaný český filmový kritik Ondřej Štindl), případně anglických, amerických.

Za nesporný klad práce je možné označit rozsáhlý objem prostudovaných materiálů, na kvalitě jí naopak ubírá jistá roztržitost, nejasnost jejího zaměření. Jazyková roveň práce je poznamenána mnoha stylistickými neobratnostmi, vyskytují se i gramatické chyby. Téma práce považuji za nosné, domnívám se, že by se autor měl v budoucím studiu pokusit jeho potenciál dále využít a zvážit, jakým způsobem téma současného zobrazování událostí 2. světové války uchopit.

V případě Bondarčukova filmu se často hovoří o estetice blížící se počítačovým hrám. Má sám autor zkušenost s počítačovými hrami vycházejícími z událostí 2. světové války, případně přímo zpracovávajícími bitvu u Stalingradu? Jaký je jeho názor na takovéto zpracování válečného tématu? Považuje za vhodné didaktické využití počítačových her?

Navrhované hodnocení:

V Hradci Králové, 15. 6. 2015

Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.